

Biuro Edukacji Urzędu m. st. Warszawy

**Edukacja dzieci cudzoziemskich
w warszawskich szkołach**

Warszawa, czerwiec 2012

I. Wprowadzenie

Obecność ponad tysiąca dzieci cudzoziemskich w szkołach prowadzonych przez samorząd miasta stołecznego Warszawy wyznacza środowisku oświatowemu nowe zadania dydaktyczne i wychowawcze. Edukacja dzieci cudzoziemskich łączy się z edukacją międzykulturową i edukacją wielokulturową, z kształtowaniem kompetencji społecznych potrzebnych uczniom i nauczycielom do życia w wielokulturowym otoczeniu. Obecność w szkole dziecka cudzoziemskiego – migranta czy uchodźcy to praktyczna lekcja tolerancji i szacunku wobec inności. Jej pomyślny przebieg zależy od wielu czynników: przygotowania dyrekcji szkoły, nauczycieli i pracowników administracji szkolnej, współdziałania z rodzicami – polskimi i cudzoziemskimi, umiejętnej współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się cudzoziemcami, a także wsparcia finansowego i organizacyjnego.

„Społeczna Strategia Warszawy w latach 2008-2020”, podstawowy dokument wyznaczający działania w sferze społecznej, dostrzega obecność cudzoziemców jako szansę i zagrożenie dla rozwoju miasta. Z jednej strony przyjazd wysokiej klasy specjalistów i ekspertów zagranicznych wpływa na dynamikę postępu ekonomicznego warszawskiego biznesu, z drugiej strony obecność cudzoziemców, zwłaszcza uchodźców, przyczynia się do rozwarstwień kulturowych i społecznych. Obecnie powstaje program strategiczny „Warszawa różnorodna”, którego głównym celem jest przeciwdziałanie zjawiskom dyskryminacji w różnych obszarach życia społecznego.

Warszawska edukacja pierwsze swoje działania zaczęła w 2007 roku. Choć procentowy udział uczniów cudzoziemskich w całej populacji warszawskich uczniów jest niski (ok. 1%), to prognozy trendów migracyjnych oraz tempa rozwoju stołecznej metropolii wskazują na coraz większe zainteresowanie Polską i Warszawą jako miejscem docelowego lub tymczasowego osiedlenia się. Warszawa - największe skupisko cudzoziemców w kraju - ma możliwość stworzenia modelowego rozwiązania edukacji uczniów cudzoziemskich. Ten potencjał stolicy zwiększa obecność wielu instytucji i organizacji zaangażowanych w programy integracji nowych mieszkańców. Uczelnie, organizacje pozarządowe, organizacje międzynarodowe (Urząd Komisarza ds. Uchodźców Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji), instytuty kultury różnych krajów, placówki dyplomatyczne czy międzynarodowe koncerty mogą wspierać władze lokalne w budowaniu systemu integracji cudzoziemców.

Rozpoczętym działaniom w edukacji towarzyszyła diagnoza stopnia przygotowania szkół do przyjęcia uczniów cudzoziemskich. Jej wyniki były pomocne w budowaniu warszawskiego systemu edukacji cudzoziemców, opartego na nowych uregulowaniach prawnych, możliwościach organizacyjnych oraz zasadzie współpracy z partnerami szkoły. Obecnie w warszawskich szkołach uczą się dzieci o różnym statusie prawnym – dzieci migrantów ekonomicznych (często nielegalnie przebywających w Polsce) – Wietnamczycy, Ukraińcy, Białorusini, dzieci uchodźców i osób o nieuregulowanej sytuacji prawnej – Czeczeni, Gruzini, przedstawiciele

narodów kaukaskich; dzieci pracowników z krajów członkowskich UE, dzieci z rodzin powracających z emigracji zarobkowej czy dzieci z małżeństw mieszanych.

Biuro Edukacji tworząc koncepcję systemu edukacji dzieci cudzoziemskich czerpie zarówno z doświadczeń szkół publicznych, do których chodzi większość uczniów cudzoziemskich, a także z wieloletniego dorobku Zespołu Szkół im Maharadży Jam Saheba Digvijay Sinhji. Maharadża - hinduski magnat, który otoczył opieką polskie sieroty podczas II wojny światowej – patronuje szkole, w której od kilkunastu lat uczą się cudzoziemcy. Wśród nich są sieroty, uchodźcy polityczni z Tybetu, Chin i Somalii. Doświadczenia nauczycieli pracujących z dziećmi z odległych stron świata okazały się niezwykle pomocne.

Podstawy prawne edukacji dzieci cudzoziemskich

Unia Europejska zwróciła uwagę na kwestie integracji w społeczeństwie europejskiej w Traktacie w Maastricht, a w 1997 roku szczegółowo opracowała zakres kompetencji UE w zakresie polityki migracyjnej. W Traktacie Amsterdamskim zawarto regulacje dotyczące przekraczania granic państw. Kolejne dokumenty wytyczały kierunki polityki Unii Europejskiej wobec narastającej liczby migrantów. Dyrektywa wspólnotowa 2000/43/WE z 2000 r., poświęcona zasadzie równego traktowania niezależnie od rasy, pochodzenia, pokazała ogólne ramy polityk integracyjnych tworzonych w państwach członkowskich UE. Bardziej szczegółowe zalecenia znalazły się w Dyrektywie Rady 2003/109/EC z 2003 r., w której określono uprawnienia wspierające imigrantów w procesie integracji (np. prawo do edukacji i kształcenia zawodowego, możliwość uznawania dyplomów i innych kwalifikacji w nowym państwie). Niemal od początku w dokumentach unijnych edukacja została uznana za jeden z najważniejszych elementów integracji cudzoziemców w goszczącym społeczeństwie. W Komunikacie Komisji Europejskiej o migracji, integracji i zatrudnieniu z 2003 roku można przeczytać: „Należy zauważyć, że system edukacji odgrywa zasadniczą rolę nie tylko w zdobywaniu wiedzy, ale także jako miejsce zdobywania formalnych i nieformalnych informacji o normach i wartościach społeczeństwa, a także jako pomost międzykulturowy. Jest on ważnym narzędziem zachęcania do pluralizmu i różnorodności, zarówno w stosunku do populacji migrantów, jak i społeczeństwa kraju goszczącego, sprzyjając przez to zwalczaniu dyskryminacji”. Jako wskaźniki świadczące o pomyślnej integracji cudzoziemców uznano m.in. niski procent uczniów opuszczających przedwcześnie system formalnej edukacji, procent dwudziestodwulatków ze średnim wykształceniem, wskaźniki umiejętności czytania.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 2009 r. jasno określa, że różnorodność międzykulturowa w europejskiej szkole jest zjawiskiem powszechnym: **„instytucje oświatowe oraz indywidualni nauczycieli powinni uznać różnorodność za zwykłą sytuację i traktować każdą jednostkę z szacunkiem i udzielać migrantom wsparcia, jakiego potrzebują”**. We współczesnej Europie edukacja dzieci cudzoziemskich uznana została za istotny i obowiązkowy element polityki

społecznej każdego państwa członkowskiego UE, a edukacja przedszkolna i edukacja zawodowa za najważniejsze czynniki pomyślnej integracji (Dokument Rady UE z 2009 r. w sprawie kształcenia dzieci ze środowisk migracyjnych).

Istotną rolę pełnią nauczyciele, którzy powinni być wyposażeni w nową kompetencję czyli: „**pracowanie w społeczeństwie i dla społeczeństwa**: nauczyciele przyczyniają się do przygotowania uczniów do roli obywateli Unii Europejskiej i pomagają uczniom zrozumieć znaczenie uczenia się przez całe życie. Nauczyciele powinni umieć promować mobilność i współpracę w Europie i wspierać wzajemny szacunek i zrozumienie kultur. Powinni także wiedzieć, w jakim stopniu edukacja wpływa na kształtowanie się spójnych społeczeństw. Powinni rozumieć równowagę między poszanowaniem i uświadomieniem sobie różnorodności kultur, a znajdowaniem wspólnych wartości. Muszą rozumieć, co powoduje spójność społeczeństwa, a co wykluczenie i zdawać sobie sprawę z etycznych wymiarów społeczeństwa wiedzy” „Wspólne europejskie zasady dotyczące kompetencji i kwalifikacji nauczycieli” (2005). W cytowanym dokumencie wśród kompetencji nauczyciela w Unii Europejskiej związanych z procesem uczenia się i nauczania wymieniono m.in. „**umiejętność pracy w wielokulturowej i zróżnicowanej społecznie klasie**”.

W krajach Unii Europejskiej dominują dwa modele integracji nowo przybyłych uczniów. W modelu integracyjnym (za V. Todorowska, opracowanie Ośrodka Rozwoju Edukacji, 2010) uczniowie od początku włączeni są do procesu edukacyjnego w klasie (z dodatkowymi lekcjami języka kraju przyjmującego). Model integracyjny funkcjonuje m.in. w Polsce, Wielkiej Brytanii, czy Hiszpanii. Natomiast w modelu separacyjnym uczniowie cudzoziemscy pierwsze miesiące czy lata spędzają na intensywnej nauce języka. Dopiero po osiągnięciu takiego poziomu znajomości języka, pozwalającego na świadome i pełne uczestniczenie w lekcjach, dołączają do rówieśników. Model ten został przyjęty w takich krajach, jak: Francja, Norwegia Holandia czy Grecja. Najczęściej władze centralne i lokalne mieszają oba modele integracji, zależnie od możliwości finansowych szkolnictwa w danym kraju. Najbardziej zaawansowane i rozbudowane systemy wsparcia dzieci i ich rodziców cudzoziemskich oraz szkół istnieją w państwach o wielowiekowej tradycji wielokulturowego społeczeństwa – Wielkiej Brytanii i krajach z rozbudowanym systemem opieki socjalnej (Skandynawia).

Ostatnie lata pokazują załamanie polityki integracji i wielokulturowego społeczeństwa Europy Zachodniej. Słabe wyniki uczniów cudzoziemskich np. w badaniach PISA (dwuletnie opóźnienie pomiędzy uczniami kraju przyjmującego a uczniami cudzoziemskimi), wysoki wskaźnik bezrobocia i przestępstw wśród młodzieży cudzoziemskiej, przejawy dyskryminacji i rasizmu stawiają nowe pytania o metody włączania cudzoziemców do nowych społeczności. Choć skala tych zjawisk w polskich (i warszawskich) szkołach jest zdecydowanie mniejsza, to jednak warto pamiętać o niedostatecznym monitorowaniu przypadków dyskryminacji – zwłaszcza na poziomie lokalnym.

W raporcie „Integracja a polityka edukacyjna” dr Doroty Szelewy (Centrum Stosunków Międzynarodowych) wskazano największe przeszkody w integrowaniu uczniów cudzoziemskich w życie szkoły i lokalnej społeczności w Polsce. Ze strony dorosłych cudzoziemców jest to niska świadomość roli edukacji przedszkolnej w rozwoju dziecka, lekceważenie potrzeby kształcenia dziewczynek, obarczanie dziewcząt nadmiernymi obowiązkami rodzinnymi. Istotne są różnice kulturowe pomiędzy krajami przyjmującymi a krajami pochodzenia imigrantów - w rozumieniu edukacji i tradycji szkolnictwa. W krajach rozwijających się powszechność edukacji ważna jest dopiero od niedawna, a niski poziom edukacji związany jest ze słabością instytucji państwowych.

Raport wskazuje na krajowe przeszkody: niejasne procedury przyjęcia i klasyfikacji dziecka cudzoziemskiego do szkoły, korzystanie przez szkołę z możliwości prawnej odesłania dziecka do młodszej (często o cztery-pięć lat) klasy, niewystarczające i nieefektywne nauczanie języka polskiego. Polskie szkoły nie prowadzą monitoringu nauczania dzieci cudzoziemskich (badania PISA nie obejmują tego zagadnienia w Polsce), brakuje danych o liczbie dzieci cudzoziemców, które ukończyły pomyślnie etap szkoły podstawowej czy gimnazjalnej. Raport podkreśla słabe zaangażowanie władz lokalnych w tworzenie możliwości edukacyjnych dla dzieci cudzoziemskich oraz brak nauczycieli przeszkolonych i przygotowanych do pracy klasie wielokulturowej.

Zgodnie z polityką Unii Europejskiej i Rady Europy – dziecko cudzoziemskie ma prawo do bezpłatnej nauki w nowym kraju. Odniesienie do prawa do nauki można także znaleźć w Konwencji Praw Dziecka. W Polsce w art. 70a Konstytucji RP zapisano, że edukacja jest obowiązkowa dla wszystkich, także dla dzieci cudzoziemskich.

Polskie doświadczenia są nowe, a prawne regulacje nie odnoszą się w pełni do istniejących problemów. Ustawa o systemie oświaty (art. 94) mówi ogólnie o prawie do edukacji dzieci cudzoziemskich, w tym ubiegających się o status uchodźcy, a także objętych ochroną: statusem uchodźcy lub „zgodą na pobyt tolerowany”. W 2010 roku wprowadzono możliwość zatrudnienia „pomocy udzielanej przez osobę władającą językiem kraju pochodzenia, zatrudnioną w charakterze pomocy nauczyciela przez dyrektora szkoły. Pomocy tej udziela się nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy”. Ponadto zaproponowano przydzielenie dodatkowych godzin „zajęć wyrównawczych w zakresie przedmiotów nauczania organizowanych przez organ prowadzący szkołę, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy” (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie przyjmowania osób niebędących obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek oraz organizacji dodatkowej nauki języka polskiego, dodatkowych zajęć wyrównawczych oraz nauki języka i kultury kraju pochodzenia*).

Obowiązujące przepisy mówią o prawie do dwóch godzin tygodniowo bezpłatnych zajęć z języka polskiego (organizowanych przez organ prowadzący

szkołą) w ciągu 12 miesięcy. Szkoła ma obowiązek zorganizować dodatkowe lekcje dla uczniów, jeśli jest ich w szkole ponad 15, lub umożliwić dzieciom udział w lekcjach organizowanych poza szkołą, gdy grupa jest mniejsza.

Jeżeli cudzoziemscy rodzice lub uczniowie tego sobie życzą, placówki dyplomatyczne lub konsularne, lub stowarzyszenia kulturalno-oświatowe danej narodowości mogą w porozumieniu ze szkołą zorganizować **naukę języka i kultury** kraju pochodzenia ucznia. Warunkiem zorganizowania takich zajęć jest zgłoszenie się co najmniej 15 cudzoziemców podlegających obowiązkowi szkolnemu. W takim przypadku szkoła udostępnia bezpłatnie pomieszczenia i pomoce dydaktyczne. Wymiar zajęć wynosi maksymalnie 5 godzin (art. 13 ustawy o systemie oświaty oraz Konstytucja RP - art.48). W szkole można nauczać religii związków wyznaniowych formalnie zarejestrowanych w Polsce.

Dzieci ubiegające się o status uchodźcy mają prawo do pomocy socjalnej niezbędnej do pełnego korzystania z edukacji na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum, m.in. zakupu podręczników (art. 61 ustawy o ochronie cudzoziemców na terytorium RP). Dzieci-uchodźcy i dzieci objęte pobytem tolerowanym mają prawo do korzystania ze wszystkich form wsparcia socjalnego oferowanym dzieciom w trudnej sytuacji, w tym stypendiów socjalnych i naukowych (art. 90 ustawy o systemie oświaty).

Problemy w edukacji dzieci cudzoziemskich

Ankiety zebrane w trakcie realizacji projektów prowadzonych przez Biuro Edukacji pokazały, że nauczyciele i dyrektorzy szkół są świadomi wielu problemów i trudności.

W ankietach i rozmowach wskazano następujące problemy:

- brak systemowych rozwiązań organizacyjnych;
- brak wystarczającego wsparcia dyrektorów szkół;
- kłopoty w komunikacji z uczniami i ich rodzicami;
- słaba współpraca ze służbami socjalnymi i pracownikami ośrodka dla uchodźców;
- niedostateczna znajomość kultur i tradycji uczniów;
- niskie wyniki nauki – rzutujące na wyniki całej szkoły (niskie miejsce w rankingach);
- słaba frekwencja, wyjazdy i powroty uczniów – tymczasowość;
- niewystarczające znajomość metod pracy z dziećmi cudzoziemskimi;
- brak materiałów informacyjnych, wspierających szkołę w pierwszym okresie nauki ucznia.

Edukacja cudzoziemska w „Polityce edukacyjnej Warszawy”

„Warszawa różnorodna” i „Warszawiacy w Europie, Europejczycy w Warszawie to dwa programy strategiczne „Polityki edukacyjnej miasta stołecznego

Warszawy w latach 2008-2012”, w których edukacja dzieci cudzoziemskich jest traktowana priorytetowo.

Biuro Edukacji podjęło działania mające na celu stworzenie systemowych rozwiązań edukacji dzieci cudzoziemskich w Warszawie. Realizowane projekty i zadania – prowadzone są wspólnie z partnerami krajowymi i zagranicznymi, kilka z nich finansowana jest funduszy europejskich – programu „Uczenie się przez całe życie” oraz „Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców”.

Przedsięwzięcia te prowadzone były w kilku obszarach:

- standardy organizacyjne
- doskonalenie nauczycieli
- współpraca z rodzicami
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i międzynarodowymi
- współpraca z partnerami.

Standardy organizacyjne

Standardy organizacyjne w warszawskich szkołach zawierają zapis dotyczące godzin nauczania języka polskiego dla uczniów cudzoziemców oraz zatrudnienia pomocy nauczyciela pracującego z dziećmi cudzoziemskimi. Zapisy są zgodne z rozporządzeniem MEN z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie przyjmowania osób niebędących obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek oraz organizacji dodatkowej nauki języka polskiego, dodatkowych zajęć wyrównawczych oraz nauki języka i kultury kraju pochodzenia. Zasady organizacji roku szkolnego są rok rocznie publikowane na stronie Biura Edukacji: www.edukacja.warszawa.pl.

Doskonalenie zawodowe nauczycieli

Współczesny nauczyciel powinien być wyposażony w kompetencje międzykulturowe, pozwalające mu na traktowanie pracy w klasie zróżnicowanej kulturowo jako „naturalnego środowiska (Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 2009 r. oraz Deklaracja „Edukacja międzykulturowa w nowym kontekście europejskim”, tzw. *Deklaracja ateńska* ministrów edukacji państw członkowskich Rady Europy z 2003 r.). Zgodnie z tymi dokumentami europejski nauczyciel powinien umieć wchodzić w różne role - mediatora, doradcy, partnera i menadżera zasobów ludzkich. Powinien zarządzać różnorodnością, czyli umieć pracować z grupami młodzieży różnych ras, narodowości, religii i przekonań. W dokumencie rekomendowano konkretne metody nauczania. Nauczanie powinno się koncentrować na zagadnieniach „uczenia się w grupie” i „uczenia się opartego na współpracy”, by uwzględnić we wszystkich działaniach dydaktyczne elementy „uczenia się, aby żyć wspólnie”. Oprócz tych pożądaných kierunków doskonalenia nauczycieli istotne jest przekonanie nauczycieli i dyrektorów szkół, że obecność dziecka cudzoziemskiego w szkole jest szansą, a nie trudnością czy kłopotem.

Ofertę doskonalenia nauczycieli pracujących z cudzoziemcami Biuro Edukacji opracowało wspólnie z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych

i Szkoleń (WCIES), samorządową placówką doskonalenia nauczycieli. Warszawskie Centrum. koordynujące pracę ponad stu doradców metodycznych, uruchomiło w ostatnich latach wiele projektów i inicjatyw na rzecz dzieci cudzoziemskich w szkołach warszawskich.

Najważniejsze projekty Biura Edukacji to:

- różne formy doskonalenia nauczycieli prowadzone przez Biuro Edukacji i Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń (warsztaty, konferencje poświęcone pracy w klasie wielokulturowej, przeciwdziałania dyskryminacji),
- studia podyplomowe w zakresie polonistyki stosowanej – dydaktyka języka polskiego jako obcego dla nauczycieli warszawskich szkół i placówek oświatowych, w których uczą się cudzoziemcy na Uniwersytecie Warszawskim (po raz pierwszy w całości poświęcone nauczaniu dzieci i młodzieży) – 2009 r.,
- opracowanie i wydanie pakietu edukacyjnego dla nauczycieli z zakresu nauczania języka polskiego jako obcego „Ku wielokulturowej szkole w Polsce.. Pakiet edukacyjny z programem nauczania języka polskiego jako drugiego dla I, II i III etapu kształcenia”;
- opracowanie i wydanie publikacji „Inny w polskiej szkole. Poradnik dla nauczycieli pracujących z uczniami cudzoziemskimi” we współpracy z Polskim Forum Migracyjnym (realizacja projektu „I Ty możesz zdobyć wykształcenie w Warszawie!”)
- opracowanie i wydanie materiałów informacyjnych o polskiej i warszawskiej szkole w kilku wersjach językowych (wietnamskim, czeczeńskim, angielskim, rosyjskim i ukraińskim),
- zorganizowanie punktu konsultacyjnego dla rodziców dzieci cudzoziemskich;
- promowanie wielokulturowości w warszawskich szkołach (imprezy miejskie).
- projekty prowadzone z partnerami
- organizowanie corocznej (od 2009 r.) międzynarodowej konferencji „Wielojęzyczna i wielokulturowa szkoła” dla warszawskich nauczycieli. Celem kilku edycji tej konferencji jest prezentacja rozwiązań systemowych w edukacji cudzoziemców na świecie oraz przedstawienie metod oraz narzędzi nauczania cudzoziemców języka kraju ich pobytu. W konferencji uczestniczą zagraniczni eksperci i nauczyciele oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych
- Szkolenie „Specyfika pracy pedagogicznej z uczniem wietnamskim i polskim pochodzenia wietnamskiego” organizowane przez Fundację Edukacji Międzykulturowej

Działania adresowane do uczniów

Kształtowanie postaw tolerancji i otwartości na inne kultury wiąże się z nauczaniem o wielokulturowym dziedzictwie Warszawy. Biuro Edukacji współpracuje z instytucjami – np. Domem Spotkań z Historią, Muzeum Historii Żydów Polskich, Żydowskim Instytutem Historycznym czy Ośrodkiem „Karta” w prowadzeniu projektów z zakresu edukacji wielokulturowej (są to konkursy, gry miejskie, spacer po przedwojennej i teraźniejszej Warszawie). Wspólnie z inną jednostką Urzędu m.st. Warszawy –

Biurem Kultury – opracowano publikację „Warszawa wielokulturowa”, w której młodzi mieszkańcy Warszawy pochodzący z różnych krajów rozmawiają ze swoimi rówieśnikami o swoich spostrzeżeniach kulturowych. Publikacja ta jest narzędziem przydatnym dla nauczycieli w przygotowaniu uczniów gimnazjów do udziału w grze miejskiej.

Współczesna wielokulturowa Warszawa stała się tłem musicalu „Warszawski sen”, przygotowanym przez warszawskich uczniów podczas Feryjnych Otwartych Spotkań Artystycznych – w zimowe ferie 2010. Spektakl opowiada o uczuciu, które narodziło się pomiędzy młodym warszawiakiem i młodą Azjatką, uczennicą szkoły muzycznej. Musical obejrzało kilka tysięcy uczniów (premiera odbyła się w Sali Kongresowej PKiN).

Wiele interesujących projektów realizowanych jest podczas współpracy ze szkołami z Izraela. Potrzeba prowadzenie wspólnych, uzgodnionych działań, ze przedstawicielami edukacji w Izraelu, skłoniło władze Warszawy i Tel Awiwu do podpisania umowy o współpracy edukacyjnej. Dzięki temu zarysowano plan działań w kilku zakresach tematycznych – przygotowanie nauczycieli i dyrektorów szkół do współpracy oraz projekty młodzieżowe. Warszawska i izraelska młodzież spotyka się podczas Jednodniowych Spotkań Młodzieży Polskiej i Izraelskiej (współpraca Muzeum Historii Żydów Polskich), projektów szkolnych, wizyt studyjnych.

Podobne działania podjęto w zakresie współpracy z Kijowem. Najnowsze projekty związane z przygotowaniem do wspólnej organizacji Mistrzostw Europy w piłce nożnej Euro 2012, dotyczą m.in. umiejętności przedstawiania swojego miasta (pełnienia przez młodych mieszkańców roli gospodarzy), a także kształtowania postaw otwartości i tolerancji wobec inności (zasady zachowania fair-play na stadionach).

Międzyszkolne Zespoły Nauczania Mniejszości Narodowych

Na terenie m.st. Warszawy powołano trzy Międzyszkolne Zespoły Nauczania Mniejszości Narodowych:

- Międzyszkolny/Międzyprzedszkolny Zespół Nauczania Mniejszości Ukraińskiej
- od września br. z siedzibą w dwóch lokalizacjach: Szkole Podstawowej nr 221 z Oddziałami Integracyjnymi im. Barbary Bronisławy Czarnowskiej w Warszawie przy ul. Ogrodowej 42/44 oraz Gimnazjum nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. Powstania Warszawskiego w Warszawie przy ul. Żelaznej 71,
- Międzyszkolny Zespół Nauczania Mniejszości Ormiańskiej
- z siedzibą w Szkole Podstawowej nr 210 im. Bohaterów Pawiaka w Warszawie przy ul. Karmelickiej 13,
- Międzyszkolny Zespół Nauczania Mniejszości Niemieckiej
- z siedzibą w Szkole Podstawowej nr 303 im. Fryderyka Chopina w Warszawie przy ul. Koncertowej 8.

Zajęcia w Międzyszkolnych/Międzyprzedszkolnych Zespołach Nauczania Mniejszości Narodowych odbywają się w soboty i niedziele. Uczniowie w tygodniu (od poniedziałku do piątku) uczęszczają na zajęcia do szkół w których realizują obowiązek szkolny oraz obowiązek nauki (tzw. szkół macierzystych), jak również do przedszkoli, natomiast na dodatkowe zajęcia – naukę języka kraju pochodzenia, historii oraz geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się

mniejszość narodowa – dojeżdżają w soboty i niedziele. Takie rozwiązanie (edukacja sobotnio – niedzielna) zostało zaproponowane przez rodziców uczniów i przyjęte przez organ prowadzący, organizujący ww. zajęcia.

Projekty finansowane z funduszy europejskich

Biuro Edukacji wykorzystuje także możliwości dofinansowania prowadzonych programów z funduszy unijnych. Pozwoliło to na wdrażanie nowych pomysłów i dodatkowych działań.

Lista wybranych programów realizowanych przez Biuro Edukacji w latach 2008-2011:

Program: „**Uczenie się przez całe życie**”, komponent: **Comenius Regio**

Projekt: **CAERDYDD-WARSAW INTEGRACJA PROJEKT. Integracja społeczna młodych ludzi i ich rodziców poprzez edukację**

Projekt realizowany w pierwszej edycji programu „Comenius-Regio” zakładającego współpracę władz lokalnych, szkół i organizacji pozarządowych z krajów członkowskich UE. Projekt „Caerdydd – Warsaw” prowadzony jest wspólnie z władzami lokalnymi Cardiff w Wielkiej Brytanii. Cardiff – wielokulturowe miasto w Walii – ma długoletnie doświadczenie w integrowaniu cudzoziemców. Możliwość wymiany doświadczeń w kilku obszarach: doskonalenie nauczycieli, szkolenia dla przyszłych nauczycieli (studentów kierunków pedagogicznych), przygotowanie szkoły do przyjęcia cudzoziemskiego dziecka oraz współpraca z rodzicami cudzoziemskimi przyniosła wiele korzyści. W obu miastach powstały m.in. informatory dla rodziców dzieci cudzoziemskich, programy szkoleń, materiały dla nauczycieli. Projekt w Warszawie prowadzony jest we współpracy z **Fundacją Sztuki Arteria oraz dwiema szkołami**: Szkołą Podstawową nr 21 oraz Gimnazjum nr 14.

Czas trwania projektu: październik 2009 – sierpień 2011

Kwota przeznaczona na realizację: 214 953 zł

Program: **Europejski Fundusz na Rzecz Uchodźców**

Projekt: **Integracja kreatywna**

Projekt, realizowany we współpracy ze **Stowarzyszeniem Praktyków Kultury**, zakłada realizację działań z zakresu edukacji oraz animacji kultury, skierowanych do młodych uchodźców oraz polskich uczniów warszawskich szkół podstawowych oraz gimnazjów. Głównymi celami projektu jest inicjowanie i wspieranie procesów integracji młodych uchodźców w środowiskach rówieśniczych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu i kulturowemu. Prowadzone są cykliczne warsztaty twórcze oraz zajęcia antydyskryminacyjne dla dzieci i młodzieży w czterech warszawskich szkołach, do których uczęszczają dzieci z rodzin posiadających status uchodźcy. Wybrane szkoły znajdują się w sąsiedztwie ośrodka dla uchodźców (do grudnia 2010 dzielnica Bielany, od grudnia 2010 po przeniesieniu ośrodka – dzielnica Targówek). Warsztaty twórcze – realizowane w trybie systematycznych zajęć pozalekcyjnych – skierowane są do grup integracyjnych, złożonych z uczniów polskich i uchodźców. Ich program obejmuje m.in. zajęcia teatralne, taneczne, fotograficzne, filmowe, multimedialne oraz plastyczne. Drugą grupą odbiorców

projektu są nauczyciele i pedagodzy zatrudnieni w szkołach objętych projektem. Dla nauczycieli przewidziano cykl szkoleń z zakresu edukacji międzykulturowej oraz przeciwdziałania dyskryminacji.

Czas trwania projektu: styczeń 2010 – grudzień 2011

Kwota przeznaczona na realizację: 520 000 zł

Program: **Europejski Fundusz na Rzecz Uchodźców**

Projekt: **I Ty możesz zdobyć wykształcenie w Warszawie!**

Projekt, realizowany we współpracy z **Fundacją Polskie Forum Migracyjne**, polega na stworzeniu możliwości uzupełnienia szkoły podstawowej i gimnazjum dla młodzieży objętej ochroną międzynarodową, którzy nie zdobyli dotąd edukacji na poziomie podstawowym. Obejmuje cykl działań, które mają na celu zebranie doświadczeń polskich i zagranicznych na temat funkcjonowania systemów uzupełniających edukację cudzoziemców, a także wypracowanie oferty nauczania młodzieży cudzoziemskiej objętej ochroną w Polsce. Produktem końcowym realizowanego projektu jest pakiet „Inny w polskiej szkole. Poradnik dla nauczycieli pracujących z uczniami cudzoziemskimi” w którym oprócz tekstów dotyczących m.in. zjawiska uchodźstwa czy problemów społecznych i psychicznych migrantów, znalazły się bardzo przydatne formularze i słowniczki w kilku wersjach językowych – angielskim, rosyjskim, czeczeńskim i wietnamskim. Dyrektor/nauczyciel szkoły może skorzystać nie tylko z podstawowego słownictwa, używanego na lekcjach matematyki, biologii czy geografii, ale także z formularzy zawiadomień, usprawiedliwień i innych. Czas trwania projektu: styczeń 2010 – grudzień 2011

Kwota przeznaczona na realizację: 350 000 zł

Program: **Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich**

Projekt: **Międzykulturowa szkoła w wielokulturowym mieście**

Projekt realizowany we współpracy z **Międzynarodową Organizacją ds. Migracji**. Jego celem jest doskonalenie wśród nauczycieli kompetencji pracy w wielokulturowej klasie oraz wspieranie procesu integracji uczniów cudzoziemskich w polskiej szkole. Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich.

Kwota przeznaczona na realizację: 20 000 zł (co roku w latach 2009-2012)

Program: **Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców**

Projekt: **Tutorzy Młodych Uchodźców - pilotaż**

Celem projektu, realizowanego przez Biuro Edukacji we współpracy ze Stowarzyszeniem Praktyków Kultury, była poprawa poziomu wykształcenia, w tym znajomości języka polskiego, a także wsparcie psychologiczne i wzrost poziomu integracji z rówieśnikami dzieci z rodzin uchodźczych mieszkających w Warszawie.

Miejsce realizacji projektu to: warszawskie szkoły, do których uczęszczają dzieci uchodźcze oraz ośrodek dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową. Opieką bezpośrednio objętych zostało 50 uczniów. W projekt jako wolontariusze włączeni zostali studenci kierunków pedagogicznych warszawskich uczelni.

Czas trwania projektu: marzec – czerwiec 2012 r.

Kwota przeznaczona na realizację: 333 134 zł

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Miasto Stołeczne Warszawa od kilku lat w ramach otwartych konkursów ofert dofinansowuje realizację zadań związanych z zagadnieniami międzykulturowymi, w tym także z tolerancją. Poza programami edukacyjnymi poświęconymi poznawaniu odmiennych kultur, organizacje pozarządowe przygotowały także programy wychowawcze dotyczące przeciwdziałania powstawaniu konfliktów w środowiskach wielokulturowych. W latach 2007 – 2010 Miasto przeznaczyło ponad 470 000 zł na dofinansowanie projektów międzykulturowych. Dotychczas w programach uczestniczyło blisko 5 000 warszawskich dzieci i młodzieży.

Opisy przykładowych projektów

„Szkoła Dialogu”

Celem programu jest stworzenie sieci „Szkół Dialogu” zainteresowanych działaniami na rzecz edukacji międzykulturowej i **dialogu polsko – żydowskiego**. Uczniowie szkół warszawskich uczestniczą w warsztatach, których scenariusze powstały w oparciu o badania socjologiczne prowadzone podczas międzynarodowych spotkań młodzieży, oraz wycieczkach tematycznych „Mowa kamieni – cmentarz żydowski”, „Żydowska Praga”, „Spacer po nieistniejącym mieście – getto warszawskie” i „Próżna wczoraj i dziś”. Podsumowaniem projektu jest otrzymanie tytułu „Szkoły Dialogu” najbardziej aktywnym placówkom oświatowym m. st. Warszawy.

„Mały Europejczyk”

W ramach projektu **w przedszkolach** są przeprowadzane zajęcia edukacji międzykulturowej. Jest to oferta uzupełniająca podstawowy program wychowania. Dzieci wraz z opiekunami (nauczycielami, rodzicami) uczestniczą w spotkaniach wprowadzających dotyczących komunikacji międzykulturowej. Tematyka zajęć warsztatowych obejmuje m.in. kulinaria („Potrawy z całego świata”), literaturę dziecięcą („Baśnie i bajki europejskie”), zagadnienia związane z tolerancją (**„Pokój na ziemi dzieciom” – zabawy mające na celu rozbudzenie tolerancji i akceptacji, otwartości na drugiego człowieka**). Ekspert prowadzi również cykl spotkań na temat współpracy nauczycieli z rodzicami dzieci o niepolskich korzeniach.

„Nie bój się islamu”

Program obejmuje **wykłady na temat islamu przeznaczone dla uczniów i nauczycieli szkół warszawskich położonych w rejonie ośrodka dla uchodźców** oraz zainteresowanych wielokulturowością. W czasie godzinnej prelekcji młodzież będzie miała szansę pogłębić swoją wiedzę oraz wyjaśnić zagadnienia, które nie są zrozumiałe na gruncie naszej kultury. Biblioteki, których szkoły biorą udział w projekcie, otrzymują informator „Podstawowe informacje i islamie” stanowiący nowe źródło wiedzy dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli.

"Mury mówią. Znaki wrogości - zrozumieć - reagować"

Projekt realizowano w 2008 roku i cieszył się on dużym zainteresowaniem młodzieży. Młodzież w czasie wykładów i warsztatów poświęconych mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce starała się **nauczyć jak rozumieć i przeciwdziałać językowi wrogości**. W ramach programu, młodzież warszawska dokumentowała także wszelkie przejawy nietolerancji, które widoczne były na ulicach naszego miasta.

„Innowacyjny program wychowawczy włączający uczniów w rozwiązywanie konfliktów”

Uczestnikami programu były dzieci i młodzież ze świetlicy prowadzonej przez Stowarzyszenie ALTERNATIFF, tzw. „Klub na Kamionkowskiej”. **Znaczną część podopiecznych Klubu stanowią dzieci Romów**. Dlatego też twórcom projektu zależy na zachęceniu tak zróżnicowanej środowiskowo, kulturowo i wiekowo grupy do pokojowego rozwiązywania powstających konfliktów.

Lista projektów dofinansowanych przez Miasto Stołeczne Warszawa w latach 2007 - 2012

Rok 2007

1	Fundacja „Centrum Edukacji Obywatelskiej”	„MY W POLSCE, MY W EUROPIE – Spotkania wspierające dialog międzykulturowy i procesy akulturacji”	2 500,00
2	Polska Fundacja im. Roberta Schumana	„Warszawa – miasto europejskie” – konkurs dla młodzieży szkolnej	5 000,00
3	Stowarzyszenie VOX HUMANA	„Nie bój się islamu”	10 000,00
4	Stowarzyszenie Misji Afrykańskich, Centrum Charytatywno - Wolontariackie "SOLIDARNI"	„Młodzi dla Misji”	1 200,00
5	Fundacja Wychowawców i Młodzieży "PROM"	„Warszawa różnolita”: Młodzieżowy program akceptacji różnic	9 950,00
Razem			28 650,00

Rok 2008

1	Fundacja Forum Dialogu Między Narodami	Szkoła Dialogu	30 000,00
2	Fundacja „HEREDITAS”	"Ale historia!"	5 000,00
3	Fundacja „HEREDITAS”	Studeo et conservo 2008	20 000,00
4	Fundacja na Rzecz Edukacji i Rozwoju Regionalnego „FERVOR”	„...Jak przygoda to tylko w Warszawie...”	2 000,00
5	Polskie Centrum Mediacji	Mediacje rówieśnicze sposobem rozwiązywania konfliktów bez przemocy	25 000,00
6	Polskie Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka	Korczakowskie Spotkania Wychowawczo – Artystyczne WARSZAWA JANUSZA KORCZAKA 2008	12 000,00
7	Stowarzyszenie Praktyków Dramy "STOP - KLATKA"	Sposób na konflikt	20 000,00
8	Towarzystwo Przyjaciół I Społecznego Liceum Ogólnokształcącego	Język i historia w edukacji wielokulturowej	5 000,00
9	Stowarzyszenie Vox Humana	"Nie bój się islamu"	6 000,00
10	Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci "SZANSA" Warszawa Ochota	Mały Europejczyk	7 000,00
11	Fundacja Edukacji Międzykulturowej	"Spotkanie – warsztaty z edukacji międzykulturowej dla dzieci i młodzieży"	6 850,00
12	Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie	Szawih (hebr. Równi) – Pakiet szkoleń i warsztatów edukacyjnych o tematyce żydowskiej	11 000,00
13	Fundacja "Nauka i Wiedza"	Seminarium dla młodzieży na temat kultury Azji (Japonia, Chiny, Indie) i Afryki	7 000,00
14	Stowarzyszenie PARAFIADA im. Św. Józefa Kalasancjusza	"Nasze Siekierki – Nasz Świat" - program edukacji międzykulturowej dla dzieci i młodzieży	8 000,00
15	Stowarzyszenie Praktyków Dramy "STOP - KLATKA"	"SPOKO – Spokojnie, to tylko konflikt"	28 000,00
16	Fundacja „HEREDITAS”	"Praga wielu kultur - moje korzenie, mój świat"	10 000,00
17	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego PRO HUMANUM	"Mury mówią. Znaki wrogości - zrozumieć - reagować"	20 000,00
18	Fundacja "Dom Kultury"	"Wielokulturowe spotkania z duchami"	10 000,00
19	Stowarzyszenie Vox Humana	"Nie bój się islamu"	9 000,00
Razem:			241 850,00

Rok 2009

1	Forum Dialogu Między Narodami	"Szkoła Dialogu"	40 000,00
2	Fundacja HEREDITAS	"Ale historia!"	10 000,00
3	Fundacja HEREDITAS	"Praga wielu kultur - moje korzenie, mój świat"	10 000,00
4	Fundacja Shalom	"Bajkowy świat Singera i Chagalla"	15 000,00
5	Fundacja Shalom	Żydowskie Laboratorium Edukacji	12 000,00
6	Stowarzyszenie Interwencji Prawnej	Szkoła Wielokulturowa II	20 000,00
7	Stowarzyszenie "Otwarte Drzwi"	Dziedzictwo	25 000,00
8	Stowarzyszenie Vox Humana	Nie bój się Islamu	10 000,00
9	Towarzystwo Kultury Żydowskiej BEIT Warszawa	Beit Sefer Alef na wakacjach	10 500,00
10	Fundacja na Rzecz Edukacji i Rozwoju Regionalnego FERVOR	Każdy inny - wszyscy razem	10 000,00
11	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego "PRO HUMANUM"	Warszawa - miasto wielu kultur	12 000,00
12	Fundacja Edukacji Międzykulturowej	Wietnam i Wietnamczycy	5 000,00
13	Fundacja im. Profesora Mojżesza Schorra	Sport żydowski w przedwojennej Warszawie i jego społeczne funkcje	6 000,00
14	Fundacja Przystanek Twórczość	Szlakami kultury	7 000,00
15	Fundacja Świat na wyciągnięcie ręki	Dzieci świata	25 000,00
16	Fundacja Terapii przez Sztukę "Kolorowy Start"	Chcemy budować mosty zamiast murów	10 000,00
17	Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie	SZAWIM RÓWNI	14 600,00
			242 100,00

Rok 2010

1	Forum Dialogu Między Narodami	Szkoła Dialogu	32 000,00
2	Fundacja Civis Polonus	Młodzieżowy Przewodnik po Pradze Północ - Wielokulturowa Praga wczoraj i dziś	10 000,00
3	Fundacja HEREDITAS	Praga wielu kultur - moje korzenie, mój świat (2010. Wykłady, warsztaty, konkursy, projekty multimedialne dla dzieci i młodzieży z warszawskiej Pragi (III edycja)	10 000,00
4	Stowarzyszenie "Praska 30"	Szkolny Klub Turystyczny "DREPTAKI" - program edukacji historycznej, przyrodniczej i turystycznej	8 000,00
			60 000,00

Rok 2011

1	Towarzystwo Przyjaciół I Społecznego Liceum Ogólnokształcącego	Szkoły wielu kultur	17 000,00
2	Fundacja Polskie Forum Migracyjne	Cały świat w naszej klasie	80 000,00
3	Stowarzyszenie Interwencji Prawnej	Asystent Kulturowy	35 040,00
4	Fundacja Dom Kultury	Objazdowe szkolne warsztaty multikulturowe 2	18 000,00
5	Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci "Szansa" Warszawa - Ochota	Inny nie znaczy obcy - adaptacja dziecka z innego kręgu kulturowego wśród rówieśników w polskim przedszkolu i szkole	25 000,00
6	Otwarta Rzeczpospolita - Stowarzyszenie Przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii	Zło może urosnąć - przeciw nienawiści	20 000,00
			195 040,00

Rok 2012

1	Stowarzyszenie Kulturalno-Edukacyjno-Naukowe "KEN"	Co Ty możesz zrobić dla tolerancji?	11 000,00
2	Fundacja Polskie Forum Migracyjne	Cały świat w naszej klasie	54 000,00
3	Instytut Kultury Narodów Kaukazu	Edukacja artystyczna młodych uchodźców "Sintiam"	25 000,00
4	Fundacja "OCALENIE"	Warszawskie Warsztaty Wielokulturowe	17 000,00
5	Stowarzyszenie Interwencji Prawnej	Asystent kulturowy II	27 000,00
6	Fundacja STIWEK	Akademia Integracji i Akrobacji	35 000,00
			169 000,00

Program realizowany przez m.st. Warszawę pod nazwą „Warszawskie Centrum Wielokulturowe”

Idea Warszawskiego Centrum Wielokulturowego jest wyrazem kompleksowego podejścia do kwestii cudzoziemców, wielokulturowości, integracji na terenie m.st. Warszawy. Założenia funkcjonowania Centrum zostały wypracowane we współpracy wielu organizacji pozarządowych oraz poszczególnych struktur miejskich (w tym m.in. Biura Edukacji, Biura Kultury, Biura Polityki Społecznej i in.).

Jak powiedział podczas jednego ze spotkań dotyczących idei Centrum Wielokulturowego Włodzimierz Paszyński, Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy: „Warszawskie Centrum Wielokulturowe ma sprawiać, że przedstawiciele różnych kultur obecni na krócej lub dłużej w tym mieście, będą mogli poczuć się jak u siebie w domu”. Aby ten cel osiągnąć, Warszawskie Centrum Wielokulturowe będzie mieć za zadanie integrować działania i skłaniać do współpracy poszczególne urzędy i instytucje miejskie oraz organizacje pozarządowe – zarówno te realizujące projekty na rzecz cudzoziemców, jak i organizacje reprezentujące społeczności imigranckie. Wypracowane wspólnie plany dotyczą następujących obszarów:

Informacja – skierowana zarówno do cudzoziemców poszukujących informacji na temat adresowanych do nich programów samorządowych i pozarządowych, funkcjonowania urzędów, czy oferty kulturalnej, jak i mieszkańców Warszawy oraz turystów chcących zaczerpnąć informacji o wielokulturowości stolicy.

Aktywizacja – aktywizacja cudzoziemców, aby podmiotowo funkcjonowali w Warszawie i wsparcie dla środowisk imigranckich w realizacji własnych projektów oraz w działaniach integracyjnych.

Edukacja – wsparcie dla działań edukacyjnych dotyczących wielokulturowości, integracji, edukacji w środowisku wielokulturowym, nauka języka polskiego, ale także edukacja o wielokulturowym dziedzictwie i dzisiejszym obliczu Warszawy.

Podstawowe działania Centrum w zakresie edukacji skupią się wokół konsultacji metodycznych dla nauczycieli oraz udzielania praktycznych porad dotyczących funkcjonowania w polskim systemie edukacji uczniów cudzoziemskich.

- **Działanie: Punkt konsultacji metodycznych oraz porad dotyczących systemu edukacji**

Moduł I: Dyżury doradcy metodycznego

Doradca metodyczny zatrudniony w ramach Warszawskiego Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń (WCIES), którego zadaniem będzie doradztwo w zakresie pracy w wielokulturowych klasach i w zakresie nauczania języka polskiego jako drugiego.

Moduł II: Dyżury konsultantów – porady dotyczące systemu edukacji

Konsultanci – osoby wywodzące się ze środowisk wielokulturowych, posiadające duże doświadczenie w zakresie funkcjonowania polskiego systemu edukacji, udzielające porad rodzicom uczniów ze środowisk wielokulturowych.

Moduł III: Szkolenia dla nauczycieli w zakresie pracy w wielokulturowej szkole

Szkolenia organizowane będą przez Biuro Edukacji i Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń. Tematyka warsztatów skierowanych do warszawskich nauczycieli dotyczyć będzie: przepisów prawa dotyczących statusu cudzoziemców w Polsce oraz ich prawa do edukacji; metod komunikacji kadry pedagogicznej z rodzicami uczniów cudzoziemców. przeciwdziałania dyskryminacji w środowisku zróżnicowanym kulturowo;. nauczania języka polskiego jako drugiego oraz integracja ucznia cudzoziemskiego z zespołem klasowym.

Kultura – to przede wszystkim wspieranie działań kulturalnych realizowanych przez przedstawicieli różnych środowisk cudzoziemców, wsparcie dla międzynarodowych projektów kulturotwórczych oraz interaktywna wystawa o wielokulturowym dziedzictwie Warszawy.

Badania – głównym wyzwaniem dla tego obszaru jest realizacja regularnych kompleksowych badań nad migracjami w Warszawie.

Współpraca z partnerami

Większość działań podejmowanych przez Biuro Edukacji prowadzonych jest we współpracy z partnerami – krajowymi i zagranicznymi. Różne perspektywy – organizacje pozarządowe, lokalne władze miast europejskich, organizacje o statusie międzynarodowym – pozwalają na zaplanowanie i zrealizowanie efektywnych działań. Warszawskie doświadczenia w porównaniu z dorobkiem instytucji partnerskich z Wielkiej Brytanii czy Hiszpanii są skromne. Wykorzystanie przykładów dobrych praktyk jest więc pożądanym modelem współpracy. Przykładowo realizując wspólny projekt z wielokulturowym Cardiff – Biuro Edukacji zainteresowało się sposobami przygotowania szkoły na przyjęcie ucznia (np. zawartość informatora dla ucznia i jego rodzica), natomiast partnerzy z Cardiff wykorzystali warszawski model szkolenia dla nauczycieli i administracji szkoły. Wspólne działania są najlepszym sposobem na efektywne działania.

Podsumowanie

Warszawski samorząd podejmuje wiele działań adresowanych do cudzoziemskich przybyszy. Biuro Edukacji, Biuro Polityki Społecznej i Biuro Kultury – to trzy najbardziej aktywne jednostki Urzędu – które współpracują ze sobą w realizacji projektów i przedsięwzięć z obszaru integracji społecznej. W najbliższym czasie zaplanowane jest zainicjowanie powołania Warszawskiego Centrum Wielokulturowego, w którym organizacje pozarządowe i władze samorządowe stworzą miejsce integracji nowych mieszkańców miasta. Powstanie także program strategiczny Społecznej Strategii Warszawy – „Warszawa różnorodna”, który nakreśli cele na najbliższe lata. Pomyślny rozwój Warszawy jako silnego ośrodka ekonomiczno-społeczno-kulturowego w Europie Środkowej zależy w dużej mierze od procesu integracji cudzoziemców i otwarcia miasta na bogactwo różnorodności.

*Joanna Gospodarczyk, Dyrektor Biura Edukacji Urzędu m.st. Warszawy
Współpraca: Anna Bernacka-Langier i Kamila Tylkowska-Majcher
Warszawa, 2012*